

azt a régi francia szólásmondást, mely szerint *COMPARAISON N'EST PAS RAISON* – magyarul: a hasonlat nem *érv*, bizonyítóereje nincs. Aki eszközével él, nem ír, hanem prézsmítál.

A kegyesség és a kegyelet e megfellebbezhetetlen katyvaszát természetesen a szentbeszédből kölcsönzi, melynek szelleme váltig ott kísért; minek következtében, az *Argumentum ad Horrendum* szellemében elképzelni sem tudja, hogy szóképeknek, példázatoknak/példabeszédeknek/paraboláknak, allegóriáknak/anagógiáknak, metonümiáknak/metaforáknak, *hasonlatszekvenciáknak* ne legyen azonnali agyonütő *BIZONYÍTÓEREJE*. Én meg, ahogy végigrágom magam emez ízig-vérig magyar tanulmányok apró betűs szövegén, mindje jól megfűszerezve a légtornász „HERMENEUTIKA” e divatos (mert újdándinak hitt) kölcsön-tudálékosság görög/latin gógicséivel, mondom, én meg, valamíg ezt az öntudatos-vastagon hömpölygő lila prózát majszolom, elégedetlenül és éhen maradva... Hogy is mondjam. Hogy ne is mondjam.

Lázár René Sándor

AMORES

„O Venus, regina Cnidi Paphique”
(Horatius: CARMINUM I. 30.)

Jöjj, Venus, hagyd el Cnidosod s Paphost is,
Cyprosodból szállj közibénk a Vágygyal –
Száz varázslattal Nicolette szobája
Vár eme házban.

Hozd tüzes Kölyköd, szerelemre gyújtó
Gratiákat hozz, ha puczéran áldunk –
Édes Ifjúság gyönyörével érkezz,
S Mercuriusszal!

Holtak és élők, tunya húskufárok
Hírnökét is csald ide – hadd tanítson
Lopni a csókot s az időt a tükrös,
Függönyös ágyban!

Óh, Venus, átkos szeretők fohásza
Törjön át testek közösült magányán –
Hasson el hozzád lihegés, sikoly, kéj,
Macskajajongás...

Páris, 1881 novemberében

CATULLUS-PARAFRÁZIS

„En la tèrra de Provensa”
(Peire Vidal)

Eltelt hát ez a nyár is: ősze lankad
Dúsabb lombja a déli víg világnak!
Itt még izzik a lég, a cserje szikkad,
Erdőtűz heve dúl kigyúlt tetőkön –
Másutt már dideregni kezd a vízpart,
Záporban lepereg levél a fákról...
(Páris parkjait is suhancz fuvalmak
Zörgetik vihorászva reggelente...)
Hagyd el végre, René, Provence mezőit,
Marseille fényeit, Aix s Aubagne vidékét,
Nizzában se napozz soká... Olaszhon
Sürgő városait bejárva búcsúzz,
Térj meg távoli otthonodba, vándor!
Lelkem megremeg, új utakra vágyik –
Bolygó lábam alatt a föld bizserdül.
Isten véletek, édesek, barátok:
Sorsom visszavet elhagyott hazámnak.

Toulon–Fréjus, 1887 augusztusában

L'APRÈS-MIDI DE CATULLE

„Amabo, mea dulcis Ipsithilla”
(Catullus: XXXII.)

Vágyom rád, kicsikém, vidám Yvettkém,
Csúnyácskám, csodaszépem... Ej, üzenj már!
Várom, hívj föl a lángvörös szalonba,
Ismét nyisd ki a liljomos lakosztályt,
Délután ugyanis pihenni dőlnék –
Dosztig teltem a nedves osztrigákkal!
Harmincz múltam, a házi koszt kifáraszt,
Csak nálad tudom én unott madámok
Roszsz főztjét kiheverni... Hívj, Yvettkém!
Hozzád surranok, ám ügyelj – az ajtód
Majd ne zárd be, nehogy hiába jöjjelek,

Kedves, sőt: kapud is te tárd ki hátul!
 Készülj föl legalább kilencz menetre!
 Várj, Yvetteke – kivetkezem magamból,
 Hívj... üzenj, ne gyötörj, falánk evetkém,
 Mert elnyúlva, hanyatt feküdvé dárdám
 Már átfúrja, dagasztja szűk gatyámat!

Páris, 1889 októberében

CARMEN

(Catullus után)

Júliát az ölébe vonja Sándor,
 Majd forrón belehel fülébe pár sort:
 „Júliám, te vagy én örök szerelmem!
 Mint őrült eszement imádlak – érted
 Égek, lángra csakis tüzes szemedtől
 Lobban vágyam, a lelkem ős kanóca
 Sercen már, ha csak illatod megérint
 Éjjel s nappal a rezge félhomályban.
 Vesszek meg, ha a szám hazudna, kedves!
 Vesztet volna el egykor Indiában,
 Vagy Jáván, vagy a vad Szudán homokján,
 Hogyha eddig egy árva szót hazudtam!”
 Prüsszentett e beszédre jobbfelőlről
 Cirmos Baudelaire, a büszke házi kandúr.
 Júliája bizonykodó urának
 Megcsókolta lehúnyt szemét s a búbját,
 Hosszan rátapadt, s eképp dorombolt:
 „Édes Sándorom, életem, Renécském,
 Szolgáljuk csak Amort, örök szerelmem!
 Fölszítván Cupido tüzét csak érted
 Égek – szétlobogok, mikéntha Róma
 Égne gall had alatt nyögőn, ha dúlják!
 Hidd meg, Trója se lángolóbb hevemnél,
 Mécseském olaját ha vágyra gyűjtod...”
 Tüsszentett e szavakra balfelőlről,
 Helyeslőleg a büszke macska, Baudelaire.
 Júliát birodalmakért sem adná
 Sándor – s Júlia Sándorát talán még
 Rablott, sárarany inka kincsekért sem,
 Semmiért sem a megkopott világon!

Sándor s Júlia pamlagon kinyúlván
Sóhajtoztak – az ágy alá lapultan
Már tüsszögni se mert a büszke Baudelaire.
Csak bámulta szerelmüket, mivel tán
Boldogabb szeretőket ő se látott
Még a föld kerekén, se háztetőkön,
Holdsugárban enyésző csillagokban.

Maros-Vásárhely, 1908 decemberében

Quintus Arruntius Labeo

PONTICUSHOZ A BECSÜLETRŐL

EPISTOLAE III/7.

Hálátlanságát panaszlod, Ponticusom, e világnak, amely a bűnt jutalmazza, míg a becsületet bünteti. Az Istenek, a Szerencse vagy a Párkák szemére hányod vakságukat, noha számukra a jó vagy rossz bizonytalán egyre megy, vaknak pedig már csak azért sem nevezhetők, mert a rendért vagy rendetlenségért, amelyben élünk, nem ők felelnek, hanem mi magunk, akik önkényünk szerint, szennyes vágyainkat, alantas képzelgéseinket követve rendezzük vagy zavarjuk össze dolgainkat. Ne hidd azonban, drága barátom, hogy a becsületnek feltétlenül jutalomban, a bűnnek pedig szükségképpen büntetésben kellene részesülnie. Gondold csak meg, mi is valójában a tisztesség, és igazságomat, fejet hajtván érveim előtt, nyomban belátod.

Vajon nem azt az embert nevezzük-e becsületesnek, aki nem a saját, de mások érdekeit tekintve cselekszik? Nem az a cselekedet tisztességes-e, amely nem önhasznunkra, hanem mások javára irányul? Akad-e egyéb mértéke a jónak, mint a tiszta szándék? S van-e bűn, amely nem önzésből, haszonlesésből táplálkozik? Aki tehát becsületét tekinteti tetteiben vezérének, várhatja-e sorsa jobbra fordulását, és reménykedhet-e cselekvése folytán bármely előnyben? Bizonytalán soha. A bűn lényege éppen az általa remélt és gyakorta nyert haszon. Hiszen mi más készítené gaztettekre, gyilkosságra, lopásra, csalásra az ép elméjű embert, mint a nyereség vagy gyönyör, amelyet tettétől remél? A becsületes cselekvés viszont pusztán meghatározása alapján sem hajthat hasznot annak, aki végbevitte, hiszen éppen azt nevezzük becsületesnek, aki nem önnön érdekét, hanem a más javát tartja szem előtt.

Akkor hát – kérdelek – miért cselekedjünk jót, s miért ne rosszat? Miért válasszuk az érdemeset, ha belőle csak kárunk származik? Mintha bizony rajtunk állna a választás jó és rossz között! Tévedsz, Ponticusom, ha úgy véled, ki-ki szabadon dönt és határoz tettei felől: hiszen döntéseink sorát nem akarjunk, de sorsunk, körülményeink és sorsalkotta jellemünk szabja meg. Az ember ugyanis minden esetben más és más okból cselekszik jót, illetve rosszat. A becsülettel cselekvők között számosan akadnak, akik csupán az e világi vagy túlvilági büntetéstől retteghetően választják a jót. Ezek hitvány né-